

АНОТАЦІЯ

Карабін Є.М. Кримінально-правова політика у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право. – Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2025.

Дисертація є першим в Україні дослідженням, яке присвячене питанням кримінально-правової політики у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції.

Розділ 1 дисертаційного дослідження присвячений загальним засадам кримінально-правової політики у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції та складається з трьох взаємопов'язаних підрозділів, які розкривають теоретичне підґрунтя досліджуваної проблематики.

У підрозділі 1.1 «Правоохоронна функція держави як основа «юстиції» та «юстиційної діяльності» автор досліджує сутність правоохоронної функції держави як базової категорії для розуміння юстиції та юстиційної діяльності. Розглядаються різні наукові підходи до визначення правоохоронної функції держави, її ознак та особливостей. Особлива увага приділяється аналізу поняття «юстиція» у вузькому, широкому та звуженому значеннях, а також співвідношенню термінів «юстиція», «правосуддя» та «юрисдикція». На основі проведеного аналізу автор формулює власне визначення юстиційної діяльності як передбаченої законом діяльності уповноважених державою суб'єктів, спрямованої на реалізацію її правоохоронної функції.

Підрозділ 1.2 «Місце кримінальної юстиції серед інших складових діяльності в сфері юстиції» присвячений визначенню місця кримінальної юстиції в системі юстиційної діяльності. Автор аналізує різні види юстиції (конституційна, адміністративна, господарська, ювенальна, військова тощо) та

критерії їх виділення. Особлива увага приділяється кримінальній юстиції, її особливостям та системному характеру. На основі проведеного дослідження автор формулює визначення кримінальної юстиції як передбаченої законом системної діяльності уповноважених державою суб'єктів, спрямованої на реалізацію її правоохоронної функції шляхом запобігання, виявлення та усунення кримінальних правопорушень.

У підрозділі 1.3 «Забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції як спеціальна сфера кримінально-правової політики» розглядається місце забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції в системі кримінально-правової політики. Автор аналізує різні підходи до диференціації кримінально-правової політики, критерії виділення її загальних та спеціальних сфер. На основі проведеного дослідження обґрунтовується віднесення кримінально-правової політики у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції до спеціальних сфер та формулюється її визначення як спеціальної сфери кримінально-правової політики, спрямованої на досягнення максимальної ефективності діяльності органів кримінальної юстиції.

Загалом у розділі простежується логічний перехід від загальних категорій (правоохоронна функція держави, юстиція, юстиційна діяльність) до більш конкретних (кримінальна юстиція, кримінально-правова політика у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції). Автор демонструє два взаємопов'язані ланцюжки: перший - від правоохоронної функції держави до діяльності органів кримінальної юстиції, другий - від політики в сфері боротьби зі злочинністю до кримінально-правової політики в сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції. Це дозволяє комплексно розкрити теоретичні засади досліджуваної проблематики та створити підґрунтя для подальшого дослідження конкретних аспектів кримінально-правової охорони діяльності органів кримінальної юстиції.

У розділі 2 дисертаційного дослідження розглядаються інституційні, функціональні та рівневі аспекти кримінально-правової політики щодо захисту діяльності органів кримінальної юстиції. Розділ складається з двох взаємопов'язаних підрозділів, які формують цілісне розуміння досліджуваної проблематики.

Підрозділ 2.1 присвячений інституційно-функціональному підходу як основі діяльності органів кримінальної юстиції. У ньому детально аналізується система органів кримінальної юстиції та їх функціональне призначення. На основі аналізу нормативно-правових актів та наукових джерел автор виділяє п'ять основних груп органів кримінальної юстиції: 1) органи та установи кримінальної юстиції, які розглядають кримінальні справи (суди різних інстанцій); 2) інститут державних обвинувачів (прокуратура); 3) органи правопорядку; 4) органи та установи виконання кримінальних покарань; 5) адвокатура. Особлива увага приділяється аналізу правового статусу кожної групи органів та їх місця в системі кримінальної юстиції. Важливим аспектом дослідження є вивчення європейського досвіду організації органів правопорядку та можливостей його імплементації в українських реаліях.

У підрозділі 2.2 розглядаються рівні кримінально-правової політики у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції. Автор пропонує виділяти наддержавний (міждержавний) та державний рівні такої політики. На наддержавному рівні аналізуються міжнародні стандарти забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції, зокрема положення Декларації про поліцію, Європейського кодексу поліцейської етики та інших міжнародних документів. На державному рівні досліджуються норми національного законодавства, насамперед Кримінального кодексу України, щодо захисту діяльності органів кримінальної юстиції. Автор систематизує відповідні норми Загальної та Особливої частин КК України стосовно кожної з п'яти виділених груп органів кримінальної юстиції.

Важливим науковим здобутком розділу є обґрунтування необхідності застосування функціонального підходу до розуміння системи органів кримінальної юстиції. Це дозволило автору довести, що адвокатура, попри свій недержавний характер, є невід'ємною складовою цієї системи, оскільки виконує важливу функцію захисту в кримінальному провадженні. Також заслуговує на увагу запропонована класифікація рівнів кримінально-правової політики, яка враховує як вертикальний (територіальний), так і горизонтальний (внутрішній/зовнішній) аспекти.

Розділ 3 дисертаційного дослідження присвячений комплексному аналізу тенденцій та перспектив розвитку кримінально-правової політики у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції. Структурно розділ складається з двох взаємопов'язаних підрозділів, кожен з яких розкриває окремі аспекти досліджуваної проблематики.

У підрозділі 3.1 «Особливості кримінально-правового забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції у Проекті КК» здійснено ґрунтовний аналіз положень проекту нового Кримінального кодексу України в контексті захисту діяльності органів кримінальної юстиції. Автор детально розглядає революційні зміни, запропоновані Робочою групою з питань розвитку кримінального права, зокрема, нову структуру Книги восьмої «Кримінальні правопорушення проти правосуддя», яка, на відміну від чинного КК, містить три окремі розділи. Дослідження проведено з урахуванням функціонального підходу до визначення органів кримінальної юстиції, що дозволило систематизувати норми відповідно до п'яти основних груп таких органів: органи та установи, які розглядають кримінальні справи; прокуратура; органи правопорядку; органи та установи виконання кримінальних покарань; адвокатура. Особлива увага приділяється новелам кримінально-правового регулювання, зокрема, використанню терміну «вплив» замість традиційного «втручання», а також відсутності в проекті КК певних складів кримінальних правопорушень, які є в чинному кодексі.

Підрозділ 3.2 «Концептуальні запити кримінально-правової політики у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції» розкриває актуальні проблеми та виклики, що постають перед системою кримінально-правового захисту органів кримінальної юстиції. На основі аналізу наукової літератури та власних досліджень автор формулює дев'ять ключових концептуальних запитів, які потребують вирішення як на рівні загальнодержавної політики, так і в межах кримінально-правової політики. Серед них: необхідність чіткого визначення змісту та обсягу юстиційної діяльності; формування вичерпного переліку органів кримінальної юстиції; вирішення термінологічних неузгодженостей щодо правоохоронних органів; встановлення оптимальних меж криміналізації та рівня караності відповідних діянь; забезпечення ефективного захисту від кіберзагроз в умовах діджиталізації; розробка механізмів функціонування органів кримінальної юстиції в умовах збройного конфлікту; імплементація міжнародних стандартів; вирішення проблеми ідеологічної складової.

Ключові слова: політика у сфері боротьби із злочинністю, кримінально-правова політика, кримінальна відповідальність, покарання, склад кримінального правопорушення, кримінальний проступок, злочин, кримінально-правова кваліфікація, кримінальна юстиція, органи кримінальної юстиції, правоохоронні органи, працівники правоохоронних органів, кримінальне право ЄС, Проект кримінального кодексу.

SUMMARY

Karabin Ye.M. Criminal and legal policy in the field of ensuring the protection of the activities of criminal justice bodies. – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 081 Law. – Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Ivano-Frankivsk, 2025.

The dissertation is the first study in Ukraine devoted to the issues of criminal and legal policy in the field of ensuring the protection of the activities of criminal justice bodies.

Section 1 of the dissertation focuses on the general principles of criminal law policy in protecting the activities of criminal justice bodies and consists of three interconnected subsections that reveal the theoretical foundation of the research topic.

Subsection 1.1, «The Law Enforcement Function of the State as the Basis for ‘Justice’ and ‘Justice Activities’», examines the essence of the state’s law enforcement function as a fundamental category for understanding justice and justice-related activities. The author explores various scholarly approaches to defining the state’s law enforcement function, its characteristics, and features. Special attention is paid to analyzing the concept of «justice» in its narrow, broad, and restricted meanings, as well as the relationship between the terms «justice», «judiciary», and «jurisdiction». Based on this analysis, the author formulates their own definition of justice activity as legally prescribed actions of state-authorized subjects aimed at implementing its law enforcement function.

Subsection 1.2, «The Place of Criminal Justice Among Other Components of Justice Activities», focuses on determining the position of criminal justice within the system of justice activities. The author analyzes various types of justice (constitutional, administrative, commercial, juvenile, military, etc.) and the criteria for their classification. Particular attention is given to criminal justice, its features, and systemic nature. Based on the research, the author formulates a definition of criminal justice as legally prescribed systematic activity of state-authorized subjects aimed at implementing its law enforcement function through preventing, detecting, and eliminating criminal offenses.

Subsection 1.3, «Protection of Criminal Justice Bodies’ Activities as a Special Sphere of Criminal Law Policy», examines the place of protecting criminal justice bodies’ activities within the system of criminal law policy. The author analyzes

various approaches to differentiating criminal law policy and criteria for identifying its general and special spheres. Based on the research, the author justifies classifying criminal law policy in protecting criminal justice bodies' activities as a special sphere and formulates its definition as a special sphere of criminal law policy aimed at achieving maximum effectiveness of criminal justice bodies' activities.

Throughout the section, there is a logical progression from general categories (state law enforcement function, justice, justice activities) to more specific ones (criminal justice, criminal law policy in protecting criminal justice bodies' activities). The author demonstrates two interrelated chains: the first - from the state's law enforcement function to the activities of criminal justice bodies, and the second - from crime-fighting policy to criminal law policy in protecting criminal justice bodies' activities. This allows for a comprehensive exploration of the theoretical foundations of the research topic and creates a basis for further investigation of specific aspects of criminal law protection of criminal justice bodies' activities.

Chapter 2 of the dissertation examines the institutional, functional, and level-based aspects of criminal law policy regarding the protection of criminal justice bodies' activities. The chapter consists of two interconnected subchapters that form a comprehensive understanding of the research subject.

Subchapter 2.1 focuses on the institutional-functional approach as the foundation for criminal justice bodies' activities. It provides a detailed analysis of the criminal justice system and its functional purpose. Based on the analysis of legal acts and academic sources, the author identifies five main groups of criminal justice bodies: 1) criminal justice bodies and institutions that handle criminal cases (courts of various instances); 2) the institution of public prosecutors (prosecutor's office); 3) enforcement agencies; 4) bodies and institutions for criminal punishment execution; 5) the advocacy. Special attention is paid to analyzing the legal status of each group of bodies and their place in the criminal justice system. An important aspect of the research is the study of European experience in organizing law enforcement agencies and possibilities for its implementation in Ukrainian realities.

Subchapter 2.2 examines the levels of criminal law policy in protecting criminal justice bodies' activities. The author proposes to distinguish between supranational (international) and state levels of such policy. At the supranational level, international standards for protecting criminal justice bodies' activities are analyzed, particularly the provisions of the Declaration on Police, the European Code of Police Ethics, and other international documents.

At the state level, the research examines national legislation norms, primarily the Criminal Code of Ukraine, regarding the protection of criminal justice bodies' activities. The author systematizes the relevant norms of the General and Special Parts of the Criminal Code of Ukraine for each of the five identified groups of criminal justice bodies.

An important scientific achievement of the chapter is the justification for applying a functional approach to understanding the system of criminal justice bodies. This allowed the author to prove that advocacy, despite its non-governmental nature, is an integral part of this system as it performs an important function of defense in criminal proceedings. The proposed classification of criminal law policy levels is also noteworthy, taking into account both vertical (territorial) and horizontal (internal/external) aspects.

Chapter 3 of the dissertation research provides a comprehensive analysis of trends and prospects in the development of criminal law policy regarding the protection of criminal justice bodies' activities. The chapter consists of two interconnected subsections, each exploring distinct aspects of the subject matter.

Subsection 3.1, «Features of Criminal Law Protection of Criminal Justice Bodies' Activities in the Draft Criminal Code», presents a thorough analysis of the provisions in the draft of the new Criminal Code of Ukraine concerning the protection of criminal justice bodies.

The author examines in detail the revolutionary changes proposed by the Working Group on Criminal Law Development, particularly the new structure of

Book Eight «Criminal Offenses Against Justice», which, unlike the current Criminal Code, contains three separate sections.

The research was conducted using a functional approach to defining criminal justice bodies, allowing for the systematization of norms according to five main groups of such bodies: bodies and institutions that handle criminal cases; prosecution; law enforcement bodies; bodies and institutions for criminal punishment execution; and advocacy. Special attention is paid to innovations in criminal law regulation, particularly the use of the term «influence» instead of the traditional «interference», as well as the absence of certain criminal offenses in the draft Criminal Code that are present in the current code.

Subsection 3.2, «Conceptual Demands of Criminal Law Policy in Ensuring Protection of Criminal Justice Bodies' Activities», reveals current problems and challenges facing the system of criminal law protection of criminal justice bodies. Based on the analysis of academic literature and original research, the author formulates nine key conceptual demands requiring resolution at both the national policy level and within criminal law policy.

These include: the need for clear definition of the content and scope of justice activities; formation of an exhaustive list of criminal justice bodies; resolution of terminological inconsistencies regarding law enforcement bodies; establishment of optimal limits for criminalization and punishment levels for relevant acts; ensuring effective protection against cyber threats in the context of digitalization; development of mechanisms for criminal justice bodies' functioning during armed conflict; implementation of international standards; and addressing the ideological component.

Keywords: crime policy, criminal law policy, criminal liability, punishment, elements of a criminal offense, criminal misdemeanor, crime, criminal law qualification, criminal justice, criminal justice bodies, law enforcement agencies, law enforcement officers, EU criminal law, Draft Criminal Code.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Карабін Є.М. Учасники кримінально-правової політики у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України* [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 62. Івано-Франківськ, 2023. С. 1.156-1.163.

DOI: <https://doi.org/10.15330/apiclu.62.1.156-1.163>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/8770>

2. Карабін Є.М. Рівні кримінально-правової політики у сфері забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України* [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 65. Івано-Франківськ, 2024. С. 1.129-1.137.

DOI: <https://doi.org/10.15330/apiclu.65.1.129-1.137>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/8771>

3. Карабін Є.М. Доктринальні підходи до виділення сфер кримінально-правової політики. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України* [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 66. Івано-Франківськ, 2024. С. 1.51-1.60.

DOI: <https://doi.org/10.15330/apiclu.66.1.51-1.60>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/8772>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Карабін Є.М. Органи кримінальної юстиції в доктринальній площині. *Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина* [Текст] : Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (16 травня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. С. 20-22.

URL: <https://law.pnu.edu.ua/vdoskonalennia-pravovoho-rehuliuвання/>

2. Карабін Є.М. Міжнародно-правовий вимір захисту діяльності органів кримінальної юстиції: короткий огляд. *Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина* [Текст] : Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (5-6 травня 2023 р.). Івано-Франківськ, 2023. С.31-32.

URL: <https://law.pnu.edu.ua/vdoskonalennia-pravovoho-rehuliuвання/>

3. Карабін Є.М. Кримінально-правове забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції: вітчизняні підходи. *Вдосконалення правового регулювання: погляд молодих науковців* [Текст] : Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (10-11 травня 2024 р.). Івано-Франківськ, 2024. С.588-590.

URL: <https://law.pnu.edu.ua/vdoskonalennia-pravovoho-rehuliuвання/>

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

1. Карабін Є.М. Норми щодо забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції у Декларації про поліцію. *International Journal Law & Society*. Issue 5, 2022. с.119-124.

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/lsp/article/view/8773>

2. Карабін Є.М. Міжнародно-правове забезпечення охорони діяльності органів кримінальної юстиції: типові приклади регулювання. *International Journal Law & Society*. Issue 7, 2023. с.8-12.

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/lsp/article/view/8774>